

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

БУЛГАН АЙМГИЙН МОГОД СУМЫН ТӨСВИЙН ТӨВЛӨРҮҮЛЭН ЗАХИРАГЧИЙН 2021
ОНЫ САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Аудитын код: БУА-2022/4/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Булган хот

2022 он

Тэргүүлэх аудитор: Д.Анхбаяр

Утас:70342580 Цахим хаяг:

Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол

Утас: 70342716 Цахим хаяг:

Ахлах аудитор: П.Содном

Утас:70342495 Цахим хаяг:

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ	
2. Аудитын тайлан	15
2.1. Оршил.....	15
2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага	16
2.6. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар.....	16
2.7. Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	23
2.8 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	17
2.8.1 Мөнгөн хөрөнгө	17
2.8.3 Авлага.....	17
2.8.6 Бараа материал	18
2.8.7 Үндсэн хөрөнгө	19
2.8.8 Өр төлбөр	19
2.8.9 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	20
2.9 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	20
2.10. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал	23
2.11. Шилэн дансны мэдээлэл	
2.12. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	22
3. Менежментийн захидал.....	23
3.1	23
3.2	Error! Bookmark not defined.

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч

**БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс: 7034-3259
E-mail: bulgan@audit.gov.mn

2022.03. № 279
танай _____ ны № _____ т

МОГОД СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА
Б.МӨНХБААТАР ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Могод сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Могод сумын Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийлэл, зөрчлүүд нь санхүүгийн тайланд материаллаг бөгөөд өргөн тархаагүй байна. Үүнд:

- ✓ Тайлант онд ОНХС-гаас нийт 32,799.00 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бэлтгэж бусад холбогдох байгууллагад шилжүүлэхдээ аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/424 дүгээр захирамжаар батлагдсан НББББ-ын 4.6-д заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй,
- ✓ Иргэдийн санал авч эрэмбэлэгдээгүй 110,938.40 мянган төгрөгийн 5, хамгийн олон санал авч эрэмбэлэгдээгүй 70,950.00 мянган төгрөгийн 6, техник эдийн засгийн үнэлгээ, зураг, төсөвгүй 25,288.40 мянган төгрөгийн 19 хөрөнгө оруулалт, хөтөлбөр, төсөл, арга хэмжээг ИТХ-аар баталж 43,957.10 мянган төгрөгийн 5 төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн,
- ✓ Сум хөгжүүлэх сангийн авлагын журналын бичилтийг аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/424 дүгээр захирамжаар баталсан НББББ-ийн 4.5, Засгийн газрын 2016 оны 153 тогтоолын хавсралт 5.3.1, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалын хавсралтын НХМ-т ТМ-3 хэрэгжүүлж ажиллаагүй зэрэг

D:/bichighereg/2022A4toot

006020330

зөрчлүүд нь Булган аймгийн Засаг даргын 2020 оны 09 сарын 29-ний өдрийн А/424 дүгээр захирамжаар баталсан НБББББ-ийн 4.5, 4.6 дахь заалттай нийцэхгүй, Сангийн сайдын 2021 оны 86 дугаар тушаалын хавсралтын 43.2-43.4-д заалт, Засгийн газрын 2016 оны 153 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан "Сум хөгжүүлэх сангийн хөрөнгийг бүрдүүлэх, зарцуулах, тайлагнах, хяналт тавих журам"-ын 5.3.1 дэх заалт санхүүгийн тайлангийн аудитын иж бүрэн байх, нийцсэн бөгөөд зохистой, үнэн зөв, ангилал, толилуулга батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Д.АНХБАЯР

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	538,451,933.83	818,240,881.53
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	166,544,869.44	229,505,044.59
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	166,544,869.44	229,505,044.59
31210	Төгрөг	166,544,869.44	229,505,044.59
31211	Төрийн сангийн харилцах	166,544,869.44	223,131,503.56
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	0	6,373,541.03
33	АВЛАГА	156,274,276.00	253,522,498.20
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	0	54,355,200.00
33500	Бусад авлага	156,274,276.00	199,167,298.20
33510	Байгууллагаас авах авлага	9,864,964.00	6,540,338.20
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	146,409,312.00	192,626,960.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	215,632,788.39	335,213,338.74
35100	Түүхий эд материал	10,670,894.15	31,528,025.50
35130	Эм боох материал	10,670,894.15	31,528,025.50
35400	Хангамжийн материал	203,698,694.24	302,360,113.24
35410	Бичиг хэргийн материал	5,371,937.00	9,492,575.00
35420	Аж ахуйн материал	30,099,101.48	63,159,951.48
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	2,636,500.00	2,636,500.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,300,000.00	1,310,000.00
35450	Барилгын засварын материал	0	928,750.00
35460	Хүнсний материал	7,457,790.00	8,310,935.00
35470	Бусад хангамжийн материал	156,833,365.76	216,521,401.76
35500	Биологийн хөрөнгө	0	0
35600	Мал амьтад	1,263,200.00	1,325,200.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,802,446,923.58	3,553,141,786.99
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,802,446,923.58	3,553,141,786.99
39200	Биет хөрөнгө	3,688,157,923.58	3,436,194,453.71
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,841,431,610.81	3,768,399,610.81
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-740,562,524.71	-928,538,129.37
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	246,230,667.00	246,230,667.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-104,365,061.73	-150,023,728.73
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	417,567,179.06	499,787,337.92
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-187,128,265.01	-232,961,241.41
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	221,124,165.74	267,718,802.04
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-88,457,852.99	-107,058,756.41
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	73,892,339.14	73,892,339.14
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-27,707,315.81	-39,586,656.76
39217	Ном	36,132,982.08	38,334,209.48
39300	Биет бус хөрөнгө	114,289,000.00	116,947,333.28
39301	Програм хангамж	4,400,000.00	8,200,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-855,000.00	-1,996,666.72
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	110,744,000.00	110,744,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	4,340,898,857.41	4,371,382,668.52
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	161,598.82	0
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	161,598.82	0
41300	Өглөг	161,598.82	0
41360	Бусад өглөг	161,598.82	0

41361	Байгууллагад төлөх өглөг	161,598.82	0
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4,340,737,258.59	4,371,382,668.52
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4,340,737,258.59	4,371,382,668.52
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,208,784,110.97	1,208,784,110.97
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	1,689,534,847.96	1,719,692,187.89
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	375,612,670.79	1,674,248,993.96
51220	Тайлант үеийн үр дүн	1,313,922,177.17	45,443,193.93
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,442,418,299.66	1,442,906,369.66
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	4,340,898,857.41	4,371,382,668.52

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	4,064,439,436.43	3,244,138,236.59
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	120,103,019.22	209,877,206.41
110	Орлогын албан татвар	92,509,049.57	95,950,615.59
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	92,509,049.57	95,950,615.59
110002	Үйл ажиллагааны орлого	4,752,007.00	14,440,604.88
110003	Хөрөнгийн орлого	50,979,531.77	60,678,820.71
110008	Шууд бус орлого	36,777,510.80	20,831,190.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	5,002,000.00	92,923,655.00
113002	Бууны албан татвар	5,002,000.00	8,400,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	84,523,655.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	22,591,969.65	21,002,935.82
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	10,386,997.65	9,627,037.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	5,498,180.00	1,457,364.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	41,000.00	147,520.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4,847,817.65	8,022,153.00
1181	Газрын төлбөр	2,837,912.00	4,048,263.00
118101	Газрын төлбөр	2,837,912.00	4,048,263.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	9,367,060.00	7,327,635.82
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	5,131,430.00	3,208,835.82
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	176,000.00	0
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	4,059,630.00	4,118,800.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,441,145,246.99	308,408,761.02
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,440,485,246.99	301,905,321.02
120002	Хүүгийн орлого	3,131,200.00	3,182,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	43,598,166.00	100,194,973.36
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,995,975.00	26,299,483.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	19,485,562.00	0
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	20,116,629.00	73,895,490.36
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	1,364,130,652.65	21,846,495.80
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	29,625,228.34	176,681,851.86
121	Хөрөнгийн орлого	660,000.00	6,503,440.00
121001	Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	660,000.00	6,503,440.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,503,191,170.22	2,725,852,269.16
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,293,438,500.00	1,247,094,200.00

Булган аймгийн Могод сумын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,293,438,500.00	1,247,094,200.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	66,137,071.00	259,166,786.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0	1,634,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХерөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	45,550,000.00	18,300,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	16,530,371.00	216,265,984.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	4,056,700.00	22,966,802.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,124,469,299.22	1,148,499,225.16
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	713,867,300.00	757,505,432.42
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	37,045,092.22	27,392,092.74
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	326,821,500.00	314,189,000.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	46,735,407.00	49,412,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	19,146,300.00	71,092,058.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	19,146,300.00	71,092,058.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,731,154,197.51	3,188,106,928.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,731,154,197.51	3,188,106,928.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,979,524,324.55	2,553,856,293.65
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,213,331,170.37	1,298,537,738.94
210101	Үндсэн цалин	870,051,876.45	862,144,540.29
210102	Нэмэгдэл	254,186,651.31	329,390,901.87
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0	3,916,885.26
210104	Урамшуулал	85,528,353.31	100,252,921.52
210105	Гэрээт ажлын хөлс	3,564,289.30	2,832,490.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	154,733,629.67	169,210,361.89
210201	Тэтгэврийн даатгал	105,979,507.18	120,816,527.15
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,248,175.12	12,117,547.05
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,483,802.84	9,905,466.91
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,708,030.21	2,393,514.99
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	24,314,114.32	23,977,305.79
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	224,923,349.00	233,769,011.42
210301	Гэрэл, цахилгаан	12,441,771.00	10,521,713.46
210302	Түлш, халаалт	211,481,518.00	222,477,997.96
210303	Цэвэр, бохир ус	1,000,060.00	769,300.00
210304	Байрны түрээс	0	0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	42,927,642.40	63,283,163.74
210401	Бичиг хэрэг	7,826,837.00	8,043,020.74
210402	Тээвэр, шатахуун	21,545,240.00	33,549,655.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,179,140.00	4,095,750.00
210404	Ном, хэвлэл	172,800.00	215,300.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,648,610.00	5,177,688.00

Булган аймгийн Могод сумын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	692,000.00	2,486,400.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	6,863,015.40	9,715,350.00
2105	Нормативт зардал	71,114,696.38	275,986,777.77
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	34,428,534.88	238,832,478.77
210502	Хоол, хүнс	36,553,161.50	36,184,299.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	133,000.00	970,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,562,940.00	6,623,750.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	694,540.00	2,870,600.00
210602	Тавилга	387,000.00	0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	0	8,000.00
210604	Урсгал засвар	2,481,400.00	3,745,150.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,272,000.00	4,541,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,272,000.00	4,541,300.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	0	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	13,962,894.00	17,073,929.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	10,867,504.00	13,104,980.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,854,000.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	249,750.00	252,550.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	299,000.00	354,009.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	110,000.00	128,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0	1,350,000.00
210807	Газрын төлбөр	582,640.00	1,877,390.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	0	7,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	248,696,002.73	484,830,260.89
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	69,626,765.00	70,005,715.80
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	4,729,066.00	5,172,532.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	174,340,171.73	409,652,013.09
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	751,629,872.96	634,250,634.35
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	65,547,690.00	43,957,117.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	65,547,690.00	43,957,117.00
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	0	0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,034,183.00	53,323,914.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	0	22,000,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	14,896,065.00	17,622,317.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	19,000,000.00	551,597.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,138,118.00	13,150,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	494,915,781.05	514,107,667.83
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	451,369,900.00	485,878,200.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	43,545,881.05	28,048,931.83
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0	180,536.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	153,132,218.91	22,861,935.52
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	153,132,218.91	22,861,935.52

III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	1,333,285,238.92	56,031,308.59
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	304,000.00	406,200.00
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	304,000.00	406,200.00
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	19,667,061.75	10,994,314.66
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	315,000.16	10,994,314.66
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	19,352,061.59	0
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	1,313,922,177.17	45,443,193.93

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,691,602,975.44	3,003,212,393.57
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	120,103,019.22	209,877,206.41
110	Орлогын албан татвар	92,509,049.57	95,950,615.59
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	92,509,049.57	95,950,615.59
110002	Үйл ажиллагааны орлого	4,752,007.00	14,440,604.88
110003	Хөрөнгийн орлого	50,979,531.77	60,678,820.71
110008	Шууд бус орлого	36,777,510.80	20,831,190.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	5,002,000.00	92,923,655.00
113002	Бууны албан татвар	5,002,000.00	8,400,000.00
113004	Малд ногдуулах албан татвар	0	84,523,655.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	22,591,969.65	21,002,935.82
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	10,386,997.65	9,627,037.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	5,498,180.00	1,457,364.00
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	41,000.00	147,520.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	4,847,817.65	8,022,153.00
1181	Газрын төлбөр	2,837,912.00	4,048,263.00
118101	Газрын төлбөр	2,837,912.00	4,048,263.00
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	9,367,060.00	7,327,635.82
118201	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	5,131,430.00	3,208,835.82
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	176,000.00	0
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	4,059,630.00	4,118,800.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	68,308,786.00	116,472,654.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	67,648,786.00	109,969,214.00
120002	Хүүгийн орлого	3,131,200.00	3,182,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	64,517,586.00	106,787,214.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	64,517,586.00	106,787,214.00
121	Хөрөнгийн орлого	660,000.00	6,503,440.00
121001	Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	660,000.00	6,503,440.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,503,191,170.22	2,676,862,533.16
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,293,438,500.00	1,247,094,200.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,293,438,500.00	1,247,094,200.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	66,137,071.00	264,532,250.00

Булган аймгийн Могод сумын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0	1,634,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХхөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	45,550,000.00	23,665,464.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	16,530,371.00	216,265,984.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	4,056,700.00	22,966,802.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	1,124,469,299.22	1,148,499,225.16
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	713,867,300.00	757,505,432.42
132003	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг /орон нутгийн төсөвт байгууллага улсад төвлөрүүлэх орлого/	37,045,092.22	27,392,092.74
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	326,821,500.00	314,189,000.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	46,735,407.00	49,412,700.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	19,146,300.00	16,736,858.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	19,146,300.00	16,736,858.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,558,465,881.00	2,678,423,955.42
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,558,465,881.00	2,678,423,955.42
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,809,660,744.04	2,043,244,571.07
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,213,331,170.37	1,298,536,838.94
210101	Үндсэн цалин	870,051,876.45	862,143,640.29
210102	Нэмэгдэл	254,186,651.31	329,390,901.87
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0	3,916,885.26
210104	Урамшуулал	85,528,353.31	100,252,921.52
210105	Гэрээт ажлын хөлс	3,564,289.30	2,832,490.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	154,733,629.67	169,210,361.89
210201	Тэтгэврийн даатгал	105,979,507.18	120,850,574.15
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,248,175.12	12,318,012.73
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,299,102.84	9,905,466.91
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,892,730.21	2,393,514.99
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	24,314,114.32	23,742,793.11
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	224,358,349.00	234,429,011.42
210301	Гэрэл, цахилгаан	12,441,771.00	10,521,713.46
210302	Түлш, халаалт	210,904,018.00	223,137,997.96
210303	Цэвэр, бохир ус	1,012,560.00	769,300.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	42,555,020.00	69,734,398.00
210401	Бичиг хэрэг	4,446,630.00	5,078,550.00
210402	Тээвэр, шатахуун	21,224,700.00	27,010,155.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,179,140.00	4,095,750.00
210404	Ном, хэвлэл	172,800.00	401,900.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	6,743,150.00	7,454,838.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,788,600.00	25,693,205.00
2105	Нормативт зардал	60,391,805.00	146,409,132.82

Булган аймгийн Могод сумын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	27,936,880.00	98,389,788.82
210502	Хоол, хүнс	25,371,525.00	40,310,344.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	7,083,400.00	7,709,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	12,123,100.00	24,182,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,133,000.00	4,835,000.00
210602	Тавилга	2,148,000.00	0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	0	57,500.00
210604	Урсгал засвар	6,842,100.00	19,290,200.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,399,100.00	4,541,300.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,399,100.00	4,541,300.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	0	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,782,294.00	20,096,924.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	13,686,904.00	16,134,975.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,854,000.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	249,750.00	252,550.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	299,000.00	354,009.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	110,000.00	128,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0	1,350,000.00
210807	Газрын төлбөр	582,640.00	1,877,390.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	78,986,276.00	76,103,904.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	65,156,740.00	63,186,104.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	13,829,536.00	12,917,800.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	748,805,136.96	635,179,384.35
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	65,547,690.00	43,957,117.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	65,547,690.00	43,957,117.00
213102	Засгийн газрын гадаад шилжүүлэг	0	0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	29,843,983.00	54,252,664.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	0	22,000,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	6,705,865.00	18,551,067.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	19,000,000.00	551,597.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,138,118.00	13,150,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	500,281,245.05	514,107,667.83
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	451,369,900.00	485,878,200.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	43,545,881.05	28,048,931.83
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,365,464.00	180,536.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	153,132,218.91	22,861,935.52
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	153,132,218.91	22,861,935.52
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	133,137,094.44	324,788,438.15
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	52,450,775.00	133,680,600.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	52,450,775.00	133,680,600.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	52,450,775.00	133,680,600.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	52,450,775.00	133,680,600.00

VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-52,450,775.00	-133,680,600.00
VII	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН	-88,187,000.00	-128,147,663.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	88,187,000.00	128,147,663.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	88,187,000.00	128,147,663.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	-7,500,680.56	62,960,175.15
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	174,045,550.00	166,544,869.44
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	166,544,869.44	229,505,044.59

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,219,300,710.97	1,442,430,379.24	378,903,615.82	3,040,634,706.03
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	-3,290,945.03	-3,290,945.03
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,219,300,710.97	1,442,430,379.24	375,612,670.79	3,037,343,761.00
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	-12,079.58	0	-12,079.58
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	-10,516,600.00	0	0	-10,516,600.00
Тайлант үеийн үр дүн	0	0	1,313,922,177.17	1,313,922,177.17
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,208,784,110.97	1,442,418,299.66	1,689,534,847.96	4,340,737,258.59
2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,208,784,110.97	1,442,418,299.66	1,689,534,847.96	4,340,737,258.59
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0	0	-15,285,854.00	-15,285,854.00
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,208,784,110.97	1,442,418,299.66	1,674,248,993.96	4,325,451,404.59
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0	488,070.00	0	488,070.00
Тайлант үеийн үр дүн	0	0	45,443,193.93	45,443,193.93
2021 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	1,208,784,110.97	1,442,906,369.66	1,719,692,187.89	4,371,382,668.52

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,359,607,500.00	2,145,304,442.10
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,197,057,100.00	2,017,156,779.10
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,010,030,000.00	1,949,346,998.10
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,279,757,700.00	1,252,328,550.14
210101	Үндсэн цалин	837,469,300.00	836,570,785.79
210102	Нэмэгдэл	340,523,100.00	325,355,467.57
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	5,544,000.00	3,916,885.26
210104	Урамшуулал	88,332,400.00	83,652,921.52
210105	Гэрээт ажлын хөлс	7,888,900.00	2,832,490.00

Булган аймгийн Могод сумын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	170,542,800.00	163,453,003.72
210201	Тэтгэврийн даатгал	119,770,400.00	115,093,215.98
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,661,200.00	12,318,012.73
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,186,400.00	9,905,466.91
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,538,600.00	2,393,514.99
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	25,386,200.00	23,742,793.11
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	240,468,800.00	234,429,011.42
210301	Гэрэл, цахилгаан	11,177,600.00	10,521,713.46
210302	Түлш, халаалт	228,288,200.00	223,137,997.96
210303	Цэвэр, бохир ус	1,003,000.00	769,300.00
210304	Байрны түрээс	0	0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	68,456,100.00	63,062,808.00
210401	Бичиг хэрэг	5,549,100.00	4,884,550.00
210402	Тээвэр, шатахуун	30,383,300.00	26,746,955.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,156,000.00	3,730,050.00
210404	Ном, хэвлэл	366,000.00	401,900.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,643,000.00	7,454,838.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	20,358,700.00	19,844,515.00
2105	Нормативт зардал	83,269,600.00	78,081,602.82
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	30,316,900.00	30,062,258.82
210502	Хоол, хүнс	45,233,500.00	40,310,344.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	7,719,200.00	7,709,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	88,070,600.00	87,229,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	42,021,400.00	41,453,000.00
210602	Тавилга	28,694,200.00	28,647,500.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	80,000.00	57,500.00
210604	Урсгал засвар	17,275,000.00	17,071,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,535,500.00	4,541,300.00
210701	Гадаад албан томилолт	0	0
210702	Дотоод албан томилолт	6,535,500.00	4,541,300.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	0	0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	17,637,500.00	12,822,086.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	8,682,000.00	4,760,137.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	540,000.00	0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	354,400.00	252,550.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	357,500.00	354,009.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	150,000.00	128,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	5,450,000.00	5,450,000.00
210807	Газрын төлбөр	2,083,600.00	1,877,390.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	20,000.00	0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55,291,400.00	53,398,936.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	43,562,000.00	41,981,136.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,729,400.00	11,417,800.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	187,027,100.00	67,809,781.00
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	161,888,400.00	43,957,117.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	161,888,400.00	43,957,117.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	25,138,700.00	23,852,664.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	19,628,700.00	18,551,067.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	560,000.00	551,597.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,950,000.00	4,750,000.00
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	162,550,400.00	128,147,663.00
230001	Эргэж төлөгдөх зээл	162,550,400.00	128,147,663.00

III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,359,607,500.00	2,126,625,537.07
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,247,094,200.00	1,224,232,264.48
310003	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,247,094,200.00	1,224,232,264.48
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	843,416,400.00	778,869,200.59
320001	Орон нутгийн төсвөөс	794,003,700.00	729,456,500.59
320002	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	49,412,700.00	49,412,700.00
33	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	28,600,000.00	16,736,858.00
330002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	28,600,000.00	16,736,858.00
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	240,496,900.00	106,787,214.00
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	73,952,000.00	106,787,214.00
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	166,544,900.00	0
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0	95,463,043.60
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0	76,784,138.57
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	689	689
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	6	6
610001	Төсвийн байгууллага	6	6
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	0	0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	106.5	106.5
620001	Удирдах ажилтан	13	12
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	68.5	67.5
620003	Үйлчлэх ажилтан	22	24
620004	Гэрээт ажилтан	3	3
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	470	470
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	390	390
630001	Төрийн өмчит ЕБС	390	390
630002	Хувийн ЕБС	0	0
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	80	80
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	80	80
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	106.5	106.5
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11	11
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	33	33
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	4	4
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	17	17
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	33.5	33.5
650010	Гэрээт ажилтан	0	0
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8	8

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	ТЗ цэвэр дүн
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	258,158,708.97
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	258,158,708.97
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	227,578,172.97
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	46,208,288.80
210101	Үндсэн цалин	25,572,854.50
210102	Нэмэгдэл	4,035,434.30
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0
210104	Урамшуулал	16,600,000.00

210105	Гэрээт ажлын хөлс	0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	5,757,358.17
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	25,446,790.00
210401	Бичиг хэрэг	194,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	263,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	365,700.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	24,623,890.00
2105	Нормативт зардал	68,327,530.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	68,327,530.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	43,728,800.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	41,510,300.00
210604	Урсгал засвар	2,218,500.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	11,374,838.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	11,374,838.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,734,568.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,234,568.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,500,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	30,580,536.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	30,400,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	22,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	8,400,000.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	180,536.00
213405	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	180,536.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	264,532,250.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	264,532,250.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	1,634,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХерөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	23,665,464.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	216,265,984.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	22,966,802.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	6,373,541.03
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	6,373,541.03

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Могод сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг сумын Засаг дарга Б.Мөнхбаатар танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, дотоод хяналтын системийг боловсронгуй болгох зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2022 оны 03 дугаар сарын 14-нөөс 2021 оны 03 дугаар сарын 20-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2022 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, үе шатны хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, дарга, Тэргүүлэх аудитор Д.Анхбаяр нар хийж, ахлах аудитор П.Содном гүйцэтгэв.

Могод сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдрийн 01/31 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Могод сумын Засаг даргын тамгын газар нь Засгийн газар, аймаг, сумын Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, аймгийн ИТХ-аас баталсан дэд хөтөлбөрүүд, Төр засгийн бодлого шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, Төрийн үйлчилгээг иргэдэд хөнгөн шуурхай хүргэх, олон улсын байгууллагаас хэрэгжиж буй төсөл хөтөлбөрийн хөрөнгө, орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгийг зөв зохистой ашиглан хэрэгжүүлэх, иргэдийн оролцоо ил тод байдлыг хангах, иргэдийн амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэх, хүн амаа өсгөх, сум орон нутгаа хөгжүүлэх зорилтуудыг хэрэгжүүлэхэд үйл ажиллагаагаа чиглүүлэн тодорхой үр дүнд хүрэх зорилт тавин ажиллажээ.

ЗДТГ-ын үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

Сумын Засаг даргын Тамгын газар нь сумын ИТХ, Засаг даргын үйл ажиллагааны зорилт чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн мэргэжлийн зөвлөгөө дэмжлэгээр хангах

- Төрийн үйлчилгээг чанар хүртээмжтэй шуурхай хүргэх
- Нутгийн захиргааны байгууллагуудыг бодлогоор дэмжих, эрх зүйн шийдвэрийн хууль зүйн үндэслэлийг хангах
- Шийдвэрийн биелэлтэд хяналт шинжилгээ хийж, ололт амжилтыг урамшуулах, алдаа дутагдлыг засаж залруулах, сумын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллагуудыг арга зүйн зөвлөмжөөр ханган төрийн бодлого шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Могод сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Санхүүгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/424 дүгээр захирамжаар баталсан байна.

3.4 Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “бага” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үр дүнгийн тайлангийн нийт орлого 4,064,743.4 мянган төгрөгийн 2 хувь буюу 81,294.9 мянган төгрөгөөр тогтоов.

Гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын түвшин 80 хувиар буюу 65035.9 мянган төгрөгөөр тогтоов.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

~~Мөнгөн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл 4,320.6 тэрбум, эцсийн үлдэгдэл 4,625.7 тэрбум төгрөг болж, 305.1 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна. Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 116519.4 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 228795.6 мянган төгрөг болж, 112276.2 мянган төгрөгөөр өссөн байна.~~

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /мян.төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт, бууралт	Хувь
Касст байгаа бэлэн мөнгө				
Төрийн сангийн харилцах	166,544.9	223,131.5	56,586.6	
Нэмэлт санхүүжилт		6,373.5	6,373.5	
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө				
Дүн	166,544.9	229,505.0	62,960.1	

Эх сурвалж: Могод сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 229,505.0 мянган төгрөг нь орон нутгийн ерөнхий орлогын дансны 146347.4 мянган төгрөг нь орон нутгийн орлогын давсан орлого 46823.8, орон нутгийн хөгжлийн санд төвлөрүүлэх орлого малын хөлийн татвар 99523.6 мянган төгрөг байна.

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 7763.9 мянган төгрөгийн үлдэгдэл нь хэрэгжээгүй төөл арга хэмжээ, сум хөгжүүлэх сангийн 31621.1, жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих сан 29548.1, хүн эмнэлгийн харилцах дансанд 6970.1 мянган төгрөг тус тус төрийн сангийн харилцах дансанд байршиж байна.

3.5.2 Авлага

~~Авлага Мөнгөн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл 4,320.6 тэрбум, эцсийн үлдэгдэл 4,625.7 тэрбум төгрөг болж, 305.1 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна. дансны эхний үлдэгдэл 229842.1 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 265344.5 мянган төгрөг болж, 35502.4 сая төгрөгөөр өссөн байна.~~

Хүснэгт № 2 Авлагын үлдэгдэл /мян.төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Байгууллагаас авах авлага	9864.9	60895.5	51030.6
Хүмүүсээс авах авлага	146409.3	192626.9	46217.6
Зээлийн авлага			
Дүн	156274.3	253522.5	97248.2

Эх сурвалж: Могод сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Байгууллагаас авах авлагад ЗДТГ-ын 4798.8 мянган төгрөг нь нэмэлт санхүүжилтийн дансны татан төвлөрүүлсэн авлагаар тусгасан, хүүхдийн цэцэрлэгийн 1741.5 мянган төгрөгийн авлага нь өмнөх оны тоглоомын авлагын үлдэгдэл, Хүн эмнэлгийн 54355.2 мянган төгрөгийн авлага нь эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилтээс авах авлага байна.

Хувь хүмүүсээс авах авлагын 187966.7 мянган төгрөг нь сум хөгжүүлэх, ЖДҮДС -гийн 4660.2 мянган төгрөг нь баг хөгжүүлэх сангаас шилжиж ирсэн зээлийн авлага байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Тоглоом худалдах, худалдан авах гэрээ зөрчин бараа бүтээгдэхүүнээ хүлээн аваагүй байж санхүүжилтийг нь олгосон, авлага үүсгэсэн /Хүүхдийн цэцэрлэг/

3.5.3 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын ~~Мөнгөн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл 4,320.6 тэрбум, эцсийн үлдэгдэл 4,625.7 тэрбум төгрөг болж, 305.1 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.~~ Эхний үлдэгдэл 215,658.8 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 335,143.3 мянган төгрөг болж, 119.5 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 3 Бараа материалын үлдэгдэл /мян.төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Эм боох материал	10670.9	31528	20857.1
Бичиг хэрэг	5397.9	9492.6	4094.7
Аж ахуйн материал	30099.1	63089.9	32990.8
Сэлбэг хэрэгсэл	2636.5	2636.5	0
Түлш, шатах тослох материал	1300	1310	10
Барилгын засвар		928.8	928.8
Хүнсний материал	7457.8	8310.9	853.1
Бусад хангамж	156833.4	206161.4	49328
Нөөцын бараа		10360	10360
Мал амьтад	1263.2	1325.2	62
Дүн	215658.8	335143.3	119484.5

Эх сурвалж: Могод сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд төсвийн хөрөнгөөр 302533.7 хандив тусламжаар 30520.1, шилжүүлгээр болон бүтцийн өөрчлөлтөөр 11881.9, бусад эх үүсвэрээс 184807.4 мянган төгрөгийн бараа материалыг авч, тайлант онд 386587.6 мянган төгрөгийн хөрөнгийг зарцуулж, шилжүүлгээр болон бүтцийн өөрчлөлтөөр 10410.0, бусад болон акталж устгасан 13234.9 сая төгрөгийн хөрөнгө хасагдаж хөрөнгийн үлдэгдэл бүх дансанд өссөн үзүүлэлттэй байна.

Нийт бараа материалын үлдэгдлийг байгууллагаар харуулбал

Хүснэгт № 4 Бараа материалын үлдэгдэл байгууллагаар

д/д	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
1	ИТХ	1553.2	8271.9	6718.7
2	ЗДТГ	52952.3	59261.7	6239.4
3	Хүн эмнэлэг	30846.9	120142	89295.1
4	Цэцэрлэг	41103.2	43177.9	2074.7
5	Сургууль	61011.2	78138.7	17127.5
6	Соёлын төв	14815.9	15860.9	1045
7	Сум хөгжүүлэх сан	13350		-13350
	ЖДҮДС		10360	10360
	Дүн	215632.7	335143.1	119510.4

Нийт бараа материалын 35.8 хувийг Эрүүл мэндийн төв, 23.3 хувийг Ерөнхий боловсролын сургууль, 17.6 хувийг ЗДТГ, 12.8 хувийг хүүхдийн цэцэрлэг, 4.7 хувийг соёлын төв, 2.5 хувийг ИТХ-ын хөрөнгө тус тус эзэлж байна.

3.5.4 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн ~~Мөнгөн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл 4,320.6 тэрбум, эцсийн үлдэгдэл 4,625.7 тэрбум төгрөг болж, 305.1 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна. эхний үлдэгдэл 4,951,522.9 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 5,013,306.9 мянган төгрөг болж, 61,784.0 мянган төгрөгөөр өссөн байна.~~

Үндсэн хөрөнгийн 75.2 хувийг барилга байгууламж, 10.0 хувийг машин тоног төхөөрөмж, 4.9 хувийг авто тээврийн хэрэгсэл, 5.3 хувийг тавилга эд хогшил, 2 хувийг бусад биет бус хөрөнгө, 1.5 хувийг бусад үндсэн хөрөнгө, 0.8 хувийг ном эзэлж байна.

Хүснэгт № 5 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /мян.төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Барилга байгууламж	3841431.6	3768399.6	-73032
Авто тээврийн хэрэгсэл	246230.7	246230.7	0
Машин тоног төхөөрөмж	417567.2	499787.3	82220.1
Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	221124.2	267718.8	46594.6
Бусад үндсэн хөрөнгө	73892.3	73892.3	0
Ном	36132.9	38334.2	2201.3
Программ хангамж	4400	8200	3800
Бусад биет бус хөрөнгө	110744	110744	0
Дүн	4,951,522.9	5013306.9	61784

Эх сурвалж: Могод сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 133680.6, балансаас балансад шилжүүлэн авсан 2201,2, бусад 25640.3 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн, акталсан 109212.9 мянган төгрөгөөр хасагдсан байна.

Хүснэгт № 6 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл байгууллагаар

д/д	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
1	ИТХ	14,954.30	19848.1	4,893.80
2	ЗДТГ	2,424,959.00	2363782.5	(61,176.50)
3	Хүн эмнэлэг	703,167.90	759263.1	56,095.20
4	Цэцэрлэг	514,814.50	519814.5	5,000.00
5	Сургууль	1,062,438.00	1112414.5	49,976.50
6	Соёлын төв	231,189.20	238184.2	6,995.00
	Дүн	4,951,522.90	5,013,306.90	61,784.00

Үндсэн хөрөнгийн 47.1 хувийг сумын ЗДТГ, 22.2 хувийг Ерөнхий боловсролын сургууль, 15.1 хувийг Эрүүл мэндийн төв, 10.4 хувийг хүүхдийн цэцэрлэг, 4.8 хувь нь соёлын төвийн үндсэн хөрөнгө байна.

3.5.5 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн ~~Мөнгөн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл 4,320.6 тэрбум, эцсийн үлдэгдэл 4,625.7 тэрбум төгрөг болж, 305.1 тэрбум төгрөгөөр өссөн байна. эхний үлдэгдэл 3525.8 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 5641.7 мянган төгрөг болж, 2115.9 сая төгрөгөөр өссөн байна.~~

Хүснэгт №7 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон өглөг	161.6	0	-161.6

Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг			0
Байгууллагаас авах авлага			0
Хүмүүст өгөх өлөг			0
Дүн	161.6	0	-161.6

Эх сурвалж: Могод сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Оны эхний үлдэгдэл 161.6 мянган төгрөгийн өглөгийг барагдуулж тайлант оны эцэст өглөгийн үлдэгдэлгүй байна.

3.5.6 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 6172412.4 мянган төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 6242107.3 мянган төгрөг болж, 69694.9 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 31. ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУВЬ ОРОЛЦОО /САЯ ТӨГРӨГ/

<u>Үзүүлэлт</u>	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>	<u>Өсөлт/+/ бууралт /-/</u>
<u>Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан</u>	<u>1208784.1</u>	<u>1208784.1</u>	<u>0</u>
<u>Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/</u>			<u>0</u>
<u>Хуримтлагдсан үр дүн</u>	<u>1689534.8</u>	<u>1719622.2</u>	<u>30087.4</u>
<u>Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү</u>	<u>1442418.3</u>	<u>1442906.4</u>	<u>488.1</u>
<u>Бодлогын өөрчлөлт алдааны залруулга</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>0</u>
<u>Дүн</u>	<u>4,340,737.20</u>	<u>4,371,312.70</u>	<u>30,575.50</u>

Эх сурвалж: Могод сумын 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 4340737.2 мянган төгрөг болж 30575.5 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ. Үүнд:

Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансны үлдэгдэл 4336652.9 мянган төгрөг болж 228.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь сумын Эрүүл мэндийн төв дахин үнэлгээтэй хөрөнгө акталж түүний дахин үнэлгээ буурснаас шалтгаалжээ.

Хуримтлагдсан үр дүн 5672.9 сая төгрөг болж 74867.0 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.5.7 Орлогын данс

Санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангаар 209,877.2 мянган төгрөгийн татварын орлого, 308,408.8 мянган төгрөгийн татварын бус орлого, 2,725,852.3 мянган төгрөгийн тусламж санхүүжилтийн орлого нийт 3,244,138.3 мянган төгрөгийн үйл ажиллагааны орлого тайлагнагдсан байна. Тусламж санхүүжилтийн орлогын 1,247,094.2 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, 259,166.8 мянган төгрөгийг нэмэлт санхүүжилтийн орлогоос, 1,148,499.2 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 71,092.1 мянган төгрөгийг нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжүүлсэн байна.

3.5.8 Зардлын данс

Сумын ИТХ-ын 2021 оны 08 дүгээр сарын 03-ний өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор сумын 2021 оны төсвийн жилд зарцуулах төсвийг 2359607.5 мянган төгрөгөөр баталж, гүйцэтгэлээр 2145304.4 мянган төгрөг буюу 90.9 хувийн гүйцэтгэлтэй байна.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Орон нутгийн төсвийн орлого бүрдүүлэлт

Сумын ИТХ-ын ИТХ-ын 2021 оны 08 дүгээр сарын 03-ний өдрийн 04 дүгээр тогтоолоор сумын 2021 оны төсөвт төвлөрүүлэх орлогыг 198,336.9 мянган төгрөгөөр баталж, гүйцэтгэлээр тайлант онд 219,562.7 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, төлөвлөгөөг 107.9 хувиар биелүүлсэн байна.

Хүснэгт 2. Төвлөрүүлэх орлого

/мян.төгрөг/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ОРЛОГО	203,336.90	219,562.70	16,225.80	107.98
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	198,336.90	216,380.70	18,043.80	109.10
Хувь хүний орлогын албан татвар	76,681.50	95,950.60	19,269.10	125.13
Үйл ажиллагааны орлого	4,000.00	14,440.60	10,440.60	361.02
Хадгаламжийн хүүгийн орлого	52,043.60	60,678.80	8,635.20	116.59
Шууд бус орлого	20,637.90	20,831.20	193.30	100.94
Хөрөнгийн албан татвар	101,167.40	99,427.10	-1,740.30	98.28
Бууны албан татвар	6,000.00	8,400.00	2,400.00	140.00
Малын хөлийн албан татвар	95,167.40	84,523.70	-10,643.70	88.82
Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар		6,503.40	6,503.40	#DIV/0!
Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	9,000.00	9,627.10	627.10	106.97
Улсын тэмдэгтийн хураамж	1,000.00	1,457.40	457.40	145.74
Түгээмэл тархац		147.50	147.50	#DIV/0!
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	8,000.00	8,022.20	22.20	100.28
Газрын төлбөр	4231	4048.3	-182.70	95.68
Газрын төлбөр	4231	4,048.30	-182.70	95.68
Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	7,257.00	7,327.60	70.60	100.97
Ойн нөөц ашигласны төлбөр	4,057.00	3,208.80	-848.20	79.09
Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	3,200.00	4,118.80	918.80	128.71
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	5,000.00	3,182.00	-1,818.00	63.64
Нийтлэг татварын бус орлого	5,000.00	3,182.00	-1,818.00	63.64
хүү, торгуулийн орлого	5,000.00	3,182.00	-1,818.00	63.64

Сумын төсөвт 13 нэр төрлийн орлого оруулахаар төлөвлөснөөс гүйцэтгэлээр нийт дүнгээрээ 219,562.7 мянган төгрөгөөр буюу 107.9 хувиар давж биелсэн, орлогыг нэр төрлөөр авч үзвэл үйл ажиллагааны орлого 10440.6, хадгаламжийн хүүгийн орлого 8635.2, шууд бус орлого 193.3, бууны албан татвар 2400.0 мянган төгрөгөөр тус тус давж биелсэн бол хөрөнгийн орлогын 6503.4 мянган төгрөг нь төлөвлөгдөөгүй орлого орсон байна. Малын тоо толгойн албан татвар 10643.7, газрын төлбөр 182.7, ойн нөөц ашигласны төлбөр 848.2, хүү торгууль 1818.0 мянган төгрөгөөр тус тус тасалсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх хөтөлбөр арга хэмжээнд зориулан 2,359,607.5 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 2,197,057.1 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 162,550.4 мянган төгрөгийг эргэж төлөгдөх зээлийн зардалд зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 2,359,607.5 мянган төгрөгийн тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 1,247,094.2, орон нутгийн төсвөөс 794,003.7, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 49,412.7, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 28,600.0, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 73,952.0, урьд оны санхүүжилтээс 166,544.9 мянган төгрөгийг орлогоос санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 1,224,232.3, орон нутгийн төсвөөс 729,456.5, орон нутгийн хөгжлийн сангаас 49,412.7, эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 16736.9 үйл ажиллагааны орлогоос 106,787.2 нийт 2,126,625.5 мянган төгрөгийн санхүүжилт авсан байна.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлого 106,787.2 сая төгрөг бүрдүүлж, батлагдсан төсвөөс 332,835.2 мянган төгрөгөөр давж биелсэн сум хөгжүүлэх сангийн орлого орсонтой холбоотой байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 2145304.4 мянган төгрөг буюу 90.9 хувьтай байгаа нь хорио цээрийн дэглэм тогтоосонтой холбоотой сургууль, цэцэрлэг үйл ажиллагаа явуулаагүйтэй холбоотой цалингийн зардал 27429.1, ндш 7089.8, байр ашиглалт 6039.8, хангамж 5393.3, норматив зардал 5187.9 мянган төгрөгөөр тус тус хэмнэсэнтэй холбоотой байна.

Урсгал санхүүжилтээс дутуу зарцуулсан орон нутгийн орлогод 28048.9, улсын төсөвт 22861.9 мянган төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Хандив тусламжаар ЗДТГ-т 1384.0, ИТХ 250.0 нийт 1634.0 мянган төгрөг, Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс 23665.5, дээд шатны төсвийн захирагчаас 216265.9, үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 22966.8 нийт 264532.2 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс цалингийн зардалд 46208.3, НДШ 5757.4, хангамжийн материалд 25446.8, норматив зардалд 68327.5, эд хогшил, урсгал засварт 43728.8, бусдаар гүйцэтгүүлэх зардалд 11374.8, бараа үйлчилгээний зардалд 26734.6 урсгал шилжүүлэгт 30580.5 мянган төгрөгийг зарцуулж, үлдэгдэл 180.5 мянган төгрөгийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын 2020 онд Шилэн дансны цахим хуудсанд 141 мэдээллээс 10 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-д "Тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх" гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид 554.0 сая төгрөгийн 3 зөвлөмж хүргүүлсэн ба хэрэгжилт дараах байдалтай байна.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Төлбөрийн акт							
Албан шаардлага							
Зөвлөмж	3	554.0	3	554.0			100

Нийт									
------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

/сая төгрөг/

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 4 тусгайн сангийн нийт 10 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 5 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 3 байгууллага түүврээр хамрагдаж, байгаль хамгаалах сан, ЖДҮДС гэсэн 2 сан нэгтгэсэн тайланд нэгтгэгдсэн байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй” 5 дүгнэлт өгсөн байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг нэгтгэхдээ харьяа байгууллагуудын аудит хийсэн санхүүгийн тайлангаас зөрүүтэй нэгтгэсэн байна. Үүнд:

Санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайланд: Сумын ЗДТГ-ын аудит хийсэн санхүүгийн тайлангаас дахин үнэлгээний нөөцийн эхний үлдэгдэл 488.1 мянган төгрөгийг зөрүүтэй нэгтгэсэн нь өмнөх онд сангийн яамны е-тайланд зөрүүтэй нэгтгэсэнээс шалтгаалж тайлант онд залруулах боломжгүй байна.

Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн акт, албан шаардлага

Аудитаар нийт 231,409.4 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илрүүлсний 10,643.7 мянган төгрөгийн зөрчил 1 төлбөрийн акт, зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 3 зөвлөмжийг хүргүүлээ.

- Сумын ИТХ-ын 2020 оны 04 дүгээр тогтоолоор малын тоо толгойн албан татварыг тогтоож, 2021 онд 95167.4 мянган төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлэхээр баталж гүйцэтгэлээр 84523.7 мянган төгрөгийг төвлөрүүлж, 10643.7 мянган төгрөгийн татварыг дутуу төвлөрүүлсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2-д "Бүх шатны төсвийн захирагч төсвийн хэрэгжилтийн талаар дараах үүрэг хүлээнэ:", 41.2.1-д "хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх;" Малын тоо толгой албан татварын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1-д "Албан татвар төлөгч энэ хуулийн дагуу ногдуулсан албан татварыг тэнцүү хоёр хуваан тухайн жилийн 7 дугаар сарын 15, 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор өөрийн өмчилж байгаа малын тоо толгой тоологдож бүртгэгдсэн сум, дүүргийн төсөвт төлнө." гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоосон.

Төвлөрүүлсэн захирагчид 220,765.7 сая төгрөгийн алдаа, зөрчилд өгсөн 3 зөвлөмжийг менежментийн захидалд дурдсан болно.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 587065.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсний 33703.9 мянган төгрөгийг аудитын явцад залруулж, 1068.6 мянган төгрөгийн зөрчилд 3 төлбөрийн акт тогтоож, 510160.0 мянган төгрөгт 9 албан шаардлага бичиж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 42132.4 мянган төгрөгийн зөрчилд 12 зөвлөмжийг хүргүүлээ.

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Тайлант онд орлогын биелэлт их хэмжээгээр давсан орлогын төлөвлөлтийг үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

4.1 Орлогын данстай холбоотой асуудал

4.1.1 Илрүүлэлт: Орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөө нийт дүнгээрээ 16638.2 мянган төгрөгөөр давж биелсэн, орлогыг нэр төрлөөр авч үзвэл үйл ажиллагааны орлого 10440.6, хадгаламжийн хүүгийн орлого 8635.2 мянган төгрөгөөр давж биелсэн, хөрөнгө борлуулсны орлого төлөвлөөгүй 6503.4 мянган төгрөгийн орлого орсон нь гол нөлөө үзүүлсэн байна. Харин Малын тоо толгойн албан татвар 10643.7, ойн нөөц ашигласны төлбөр 848.2, хүү торгуулийн орлого 1818.0 мянган төгрөгөөр тус тус тасарсан байна

Энэ нь "Иж бүрэн байх", "Эрх ба үүрэг" батламж мэдэгдлүүдтэй нийцэхгүйгээс гадна Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн Төсвийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, 41.2.1-д хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх заалтыг хэрэгжүүлээгүй зөрчсөн байна.

4.1.2 Өгсөн зөвлөмж: Төсвийн тухай хууль. 41 дүгээр зүйл. 41.2.1-д хуулийн дагуу улс, орон нутгийн төсөвт оруулах болон тухайн төсвийн байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлогыг бүрэн төвлөрүүлэх, Төсвийн орлогын төлөвлөлтийн үндэслэлийг сайжруулах.

4.1.3 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Асуудлын бүртгэлээр танилцуулж зөвшөөрсөн.

4.2 Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

4.2.1 Илрүүлэлт: Төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайлангаар нийт 587065 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсний 1068.6 мянган төгрөгт төлбөрийн акт тогтоож, 510160.0 мянган төгрөгт албан шаардлага бичиж, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 42132.4 мянган төгрөгийн зөвлөмжийг хүргүүлсэн байна. Үүнээс сум хөгжүүлэх сангийн 187966.7 мянган төгрөгийн авлагын журналын бичилт хийгээгүй, ОНХС-гаас бэлтгэсэн 32799.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бусад байгууллагад шилжүүлэхдээ НБББББ-ын 4.6, тохиолдсон байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

4.2.2 Өгсөн зөвлөмж: Сумын төсөвт байгууллагуудын төсвийн захирагч, нягтлан бодогч нар, санхүүгийн албаны даргын сахилга хариуцлагыг дээшлүүлж, хууль, журмыг мөрдөж, санхүүгийн тайланг алдаагүй үнэн зөв илэрхийлж, өмнөх аудитаар гарсан алдааг давтан гаргахгүй ажиллах.

4.2.3 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Асуудлын бүртгэлээр танилцуулж зөвшөөрсөн.

4.3 Шилэн данстай холбоотой асуудал

4.3.1 Илрүүлэлт: Тус байгууллагын 2021 онд Шилэн дансны цахим хуудсанд 141 мэдээллээс 10 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-д "Тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх" гэж заасныг хэрэгжүүлээгүй байна.

4.3.2 Өгсөн зөвлөмж: Шилэн дансны тухай хуулийн 4.1.3-д заалтыг хэрэгжүүлэн ажиллаж, хуульд заасан мэдээллийг цаг хугацаанд нь мэдээлж хэвших.

4.3.3 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Асуудлын бүртгэлээр танилцуулж зөвшөөрсөн.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 9 дүгээр сарын 30-ны дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.